

SVET EVROPE
EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

ZADEVA BENEDEJČIČ IN TRATNIK proti SLOVENIJI

(Pritožba št. 39178/02)

SODBA

STRASBOURG

27. april 2006

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Benedejčič in Tratnik proti Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod J. HEDIGAN, *predsednik senata*,

gospod B.M. ZUPANČIČ,

gospod L. CAFLISCH,

gospod V. ZAGREBELSKY,

gospod E. MYJER,

gospod DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,

gospa I. ZIEMELE, *sodniki*,

in gospod V. BERGER, *sodni tajnik*,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 6. aprila 2006

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 39178/02) proti Republiki Sloveniji, ki sta jo pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 22. oktobra 2002 vložili slovenski državljanke gospa Štefka Benedejčič in gospa Jožefa Tratnik (v nadaljevanju: pritožnici).

2. Pritožnici je zastopala Odvetniška pisarna Verstovšek. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnici sta na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjevali, da je bilo trajanje postopka pred domačim sodiščem, v katerem sta bili udeleženi kot stranki, predolgo. Navajali sta tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. 15. septembra 2004 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti pritožbe in o utemeljenosti zadeve.

DEJSTVA

5. Pritožnici sta bili rojeni leta 1913 oziroma 1919 in živita v Šentjurju oziroma Pečovniku.

6. Dne 22. marca 1996 sta pritožnici vložili tožbo proti nečakinji njune sestre, E.L., pri Okrožnem sodišču v Celju ter izpodbijali veljavnost pisne oporoke njune sestre ter zahtevali vračilo zneska 1.786.000 slovenskih tolarjev (približno 7.450 eurov).

Med 29. avgustom 1997 in 25. oktobrom 2002 sta pritožnici vložili osem pripravljanih vlog.

Dne 28. septembra 2001 in 7. februarja 2002 sta zahtevali, naj se določi narok za obravnavo.

Noben od šestih narokov za obravnavo med 4. septembrom 1997 in 21. novembrom 2002 ni bil preložen na predlog pritožnic.

Med postopkom je sodišče določilo sodna izvedenca za področje rokopisov in podpisov ter finančne stroke. Opravilo je tudi številne poizvedbe o finančnem stanju pokojne sestre obeh pritožnic ter zaslišalo drugo pritožnico na njenem domu, prvo pritožnico pa v domu starejših občanov.

Na zadnjem naroku je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, s katero je bil zahtevek pritožnic zavrnjen, je bila pritožnicama vročena 23. januarja 2003.

7. Dne 31. januarja 2003 sta se pritožnici pritožili na Višje sodišče v Celju. Pritožila se je tudi E.L..

Dne 30. septembra 2004 je sodišče zavrnilo obe pritožbi.

Sodba je bila pritožnicama vročena 13. oktobra 2004.

8. Dne 11. novembra 2004 sta pritožnici vložili revizijo pri Vrhovnem sodišču.

Dne 16. februarja 2005 je sodišče zavrnilo revizijo.

Sklep je bil pritožnicama vročen 17. marca 2006.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

9. Pritožnici sta se pritožili zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Sklicevali sta se na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

10. Vsebinsko sta pritožnici nadalje navajali, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

11. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

12. Pritožnici sta izpodbijali to navedbo in trdili, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

13. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam *Belinger* in *Lukenda* (*Belinger proti Sloveniji* (odl.), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki sta jih pritožnici imeli na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi *Lukenda*, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

14. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi morale Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

15. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

1. Prvi odstavek 6. člena

16. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 22. marca 1996, na dan, ko sta pritožnici vložili tožbo pri Okrožnem sodišču v Celju, in se končalo 17. marca 2006, na dan, ko je bil pritožnicama vročen sklep Vrhovnega sodišča. Upoštevno obdobje je trajalo torej približno deset let na treh stopnjah sojenja.

17. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji* [GC], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

18. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo skupno trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

19. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrjevano kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. *Kudla proti Poljski* [GC], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. *Lukenda*, naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

20. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnici mogli pridobiti odločbo, na podlagi katere bi lahko uveljavljali svojo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

21. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

22. Vsaka od pritožnic je zahtevala 10.000 EUR (eurov) za nepremoženjsko škodo.

23. Vlada je zahtevku oporekala.

24. Sodišče ocenjuje, da sta pritožnici gotovo utrpeli nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku po tej postavki Sodišče prisoja vsaki 6.400 EUR (eurov).

B. Stroški

25. Pritožnici sta zahtevali tudi približno 2.160 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

26. Vlada je zahtevku oporekala po višini.

27. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Sodišče ugotavlja,

da so odvetniki obeh pritožnic, ki so zastopali tudi pritožnika v zadevi Lukenda (navedeni zgoraj), vložili približno 400 pritožb, ki so, razen kar se tiče dejstev, praktično enake kot obravnavana. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožnicama razumno prisoditi znesek 1.000 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

28. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaš*a, da je pritožba dopustna;
2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;
3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;
4. *razsoja*
 - a) da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati vsaki od pritožnic 6.400 EUR (šest tisoč štiristo eurov) za nepremoženjsko škodo in obema pritožnicama skupaj 1.000 EUR (tisoč eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;
 - b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;
5. *zavrne* v preostalem delu zahtevke pritožnic po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 27. aprila 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent BERGER
sodni tajnik

John HEDIGAN
predsednik senata